E-Dil

(5) 2015

V. Doğan GÜNAY[1], Aizat KALİYEVA, Dzenita AHMİC, Günay MEHDİYEVA, Hilda Dorottya KOVACS, Ia KALANDİA, Naswha MOHAMED, Viktorija ANUSİC[2]

DÜNYADA TÜRKİYE'NİN VE TÜRKÇENİN ALGILANMASI BİR DİL POLİTİKASI GELİŞTİRME DENEMESİ

- *Yazının bilimsel içeriğinden yazarı sorumludur.*
- *Bu çalışma referans gösterilmeden kullanılamaz. Referans için aşağıdaki adresi kullanabilirsiniz:*

Günay, V., KALİYEVA, A., AHMİC, D., MEHDİYEVA, G., KOVACS, H., KALANDİA, I., MOHAMED, N., ANUSİC, V. (2015). Dünyada Türkiye'nin ve Türkçenin Algılanması Bir Dil Politikası Geliştirme Denemesi. *E-Dil Dergisi,* Sayı 5, 200-226.

www.e-dil.net

bilgi@e-dil.net

[1] Prof. Dr. Günay, D., Veli. Dokuz Eylül Üniversitesi (dogan.gunay@deu.edu.tr).

[2] Dokuz Eylül Üniversitesi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencileri.

Dünyada Türkiye'nin ve Türkçenin Algılanması

Bir Dil Politikası Geliştirme Denemesi

Perception of Turkey and Turkish in the World

Practice of Developing a Language Policy

Özet

Her ülke kendi dilinin bir dünya dili olmasını ister. Bu nedenle de her ülke dilini yaygınlaştırmak için başka ülkelerde değişik çalışmalar içine girer. Türkçenin başka uluslara öğretimi konusundaki ilk çalışmalarla ilgili farklı kaynaklar verilir. Ancak günümüzdeki dil öğretimi ve dil politikası çalışmaları çok daha farklı bağlamlarda ve oldukça devingen bir biçimde sürmektedir.

Günümüzde, yeni bir yaklaşımla Türkçe yeniden dünya gündemine taşınmıştır. 1992 yılında başlatılan yurt dışından öğrenci getirme durumu son beş yıl içinde yeni bir duruma gelmiştir. Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Başbakanlık Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) dünyanın değişik ülkelerinden öğrencilere burs vermektedir. Bu burslar her geçen yıl artarak ve dünyanın birçok ülkesini kapsayacak biçimde sürmektedir. Son yıllarda YTB'nin 140 kadar ülkeden getirdiği öğrenci sayısı yaklaşık 5000'dir. Bu öğrencilerin seçiminde, ülkelerin belirlenmesinde ya da belirlenen ülkelerdeki öğrenci seçiminde nelere dikkat edilmeli, ne türden dil politikaları geliştirilmelidir? Biraz rastlantısal biraz da koşullara uygun düşen 16 ülkede (Amerika Birleşik Devletleri, Arnavutluk, Azerbaycan, Belçika, Bosna-Hersek, Fransa, Gürcistan, İngiltere, Kanada, Kazakistan, Kırgızistan, Litvanya, Macaristan, Mısır, Sırbistan ve Yunanistan) yaptığımız sormacaya bağlı olarak seçtiğimiz ülkelerdeki Türkiye ve Türkçe algısını ortaya koymaya çalıştık. Sormacada genelde genç ve Türkiye'de okuma döneminde olan nüfusa Türkçe, Türkiye, Türk kültürü konularında bilgiler soruldu. Bildiride bu veriler değerlendirilecek ve bir dil politikasının gerekliliği tartışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: dil politikası, algı, yabancılara türkçe öğretimi.

Abstract

Every country wants their language to be a world language. Therefore, every country does different studies in order to expand their language in other countries. Different studies are quoted as the first study for teaching Turkish to other countries. However language teaching and language policy studies are conducted in different contexts and dynamic manner nowadays.

At the present time Turkish is brought to agenda in a new approach. In the last 5 years the situation with the students being brought from abroad since 1992 have acquired a new dimension. Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB) which is founded associated with Prime Ministry of Republic of Turkey, gives scholarships to students in many different countries. The scholarships are being increased and expand to different countries every year. In the recent year YTB brought 5000 students from 140 countries across the world.

Which criteria should be paid attention for selecting the students, countries or the student selection form the selected countries? What type of language policies should be developed? We made a questionnaire for perception of Turkey and Turkish to apply in selected both random and circumstantial 16 countries (United States of America, Albania, Azerbaijan, Belgium, Bosnia-Herzegovina, France, Georgia, England, Canada, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Lithuania, Hungary, Egypt, Serbia and Greece). In the questionnaire Turkish, Turkey and Turkish culture is asked to the young audience who are studying in Turkey. In this assertion the data will be evaluated and the needs of language policy will be discussed.

Key Words: language policy, perception, teaching turkish as a foreign language.

Genel Gözlemler

Her ülke kendi dilini başkalarına öğretmek ister. Bu olağan bir şeydir. Tarihin her döneminde bu durum görülür. Günümüzde dilin öğretilme amacı ve biçimi değişmiştir. Bu değişimi yabancı dil öğretim yöntemlerinden de anlamak olasıdır. Eskiden bir başka kültürde yazılı edebi metinleri okumak, anlamak ve çevirmek söz konusu iken, günümüzde öğrenilen dili gerçek bağlamı içerisinde konuşmak söz konusudur.

Bir dili konuşan kişinin sayısı bir ülkenin nüfusu ile sınırlı olmayabilmektedir. Artık her ülke kendi dilinin öğretilmesi konusunu önemli bir devlet politikası olarak görmeye başlamıştır. Bu bağlamda her ülke dilini yurt dışında öğretecek kurumlar oluşturmuştur. Çok bilinen bazı kurumlar:

- ABD Eğitim Fonu (Educational Foundation ya da USIS)
- Cervantes Enstitüsü (Instituto Cervantes)
- Fransız İncelemeleri Enstitüsü (Institut d'Etudes françaises)
- Goethe Enstitüsü (Goethe Institut)
- Helenik Kültür Vakfı (Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού)
- İngiliz Büyüklelçiliği Kültür Müsteşarlığı (British Council)
- İran Dil Enstitüsü (انونک زبان ایران)
- Yunus Emre Enstitüsü de Türkçenin yurt dışında öğretimi için kurulmuştur.

Dünyadaki yeni dil öğretme biçiminde çok önemli gelişmeler vardır. Her ülkenin dünyanın her yanında sayısız dil öğretim merkezi vardır. Ülkeler başka ülkeler üzerinde güçlü olabilmek için, başka ülkelerden getirdikleri öğrencilere kendi dilini öğreterek yüksek öğretim vermektedir. Türkiye de her alanda eksikliklerini gidermeye çalışmaktadır. Bugün için Türkiye'nin Türkçeyi dünya çapında öğretme konusunda her zamankinden daha hazırlıklı olduğunu söyleyebiliriz. Bir çok dil merkezi kurulmuştur, dil öğretimi ile ilgili birçok malzeme oluşturulmuştur.

Var Olan Durumun Saptanması

Her devletin kendi sınırları içinde ve yurt dışında izleyeceği bir dil politikasından söz edilebilir. Türkiye Cumhuriyeti de Türkçenin yurt dışında öğretilmesi konusunda yasal düzenlemelere gitmiştir. Son dönemde Türkiye'de eğitim görecek yabancı öğrenci konusunda daha planlı bir durum söz konusudur. Türkiye'yi çok sayıda öğrencinin tercih etmesinin bir nedeni olarak da Türkiye'nin son dönemde dünyada daha fazla sorumluluk alması da gösterilebilir.

Resmi Gazetede yayınlanan 5978 sayılı yasa ile kurulan Başbakanlık Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) yurt dışından gelecek öğrencilerle ilgili tek resmi kurum olarak görülmektedir. Bu bağlamda çok geniş bir yelpazeden öğrenci grubu Türkiye'ye okumaya gelmiştir. Son yılda YTB'nin yurt dışından getirdiği öğrenci sayısı yaklaşık 5000 kadardır. Şu anda Türkiye burslusu olarak gelen öğrencilerin yaklaşık sayısı 12000 civarındadır. Bu öğrenciler 139 farklı ülkeden gelmiştir.2013-2014 dönemine kadar YTB bursu ile Türkiye'ye gelen öğrenciler içinde en fazla öğrencinin geldiği ülkelere baktığımızda şöyle bir sıralama görüyoruz: Afganistan, Azerbaycan, Kosova, Kırgızistan, Kazakistan, Yunanistan, Filistin, Türkmenistan, Rusya, Irak. Bu yıldan başlayarak sosyal bilimler alanına daha fazla kontenjan ayrıldığı gözlenmiştir.

YTB yoluyla ülkemize gelen öğrencilerin dört farklı eğitim düzeyine de geldikleri gözlenmiştir. Gelen öğrencilerin yaklaşık:

%2'si ön lisans

%14'ü de doktora

%24'ü yüksek lisans

%60'ı lisans düzeyinde eğitim almak için Türkiye'ye gelmiştir. Lisansüstü eğitim için kontenjanın yaklaşık %40'ı ayrılmıştır. Bu oranların uygun olduğu söylenebilir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi konusunda bazı önemli sorunlar vardır. Bu sorunlar kısaca şöyle sıralanabilir: Ders malzemelerinin yetersizliği ya da çeşit azlığından söz edilebilir. Henüz değişik dil öğrenme yöntemlerine göre hazırlanmış çok sayıda Türkçe öğretim kitabımız ve bu alanda yararlanılacak ders araç ve gereçleri yoktur.

Dil Politikası ve Türkiye

Dil politikası, arzu edilen genel amaçların belirtilmesi düzeyinde yer alır ve bir toplumda var olan etkinlik ulamlarının ya da iletişim durumlarının tümünü kapsayabilir. Bizim konumuzu ilgilendiren kısım olarak Türkçenin dünyada tanıtılması, yaygınlaştırılması konusunda görevli toplumsal aktörün (YTB) aldığı kararlar, uyguladığı ve geliştirdiği stratejileri belirtilmektedir. Toplumsal aktör olarak YTB görülmektedir. Ancak bu aktöre düşünsel destek olarak üniversiteler, Dışişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, farklı araştırma merkezleri, strateji merkezlerini de anmak gerekiyor. Özellikle üniversitelerin ilgili birimlerinden gerçek anlamda akademik desteğin alınması gerekmektedir.

Dil politikasının, dilsel amaç ve toplumsal-kültürel amaç olarak iki amacı vardır. Her ikisi de birbiriyle ilişkilidir. Yani dil politikasının hem toplumsal hem de kültürel amacı vardır. Dilin kültürel işlevi kültürel yanını belirtir, toplumdaki dilsel işlevin düzenlenmesi de dil politikasının toplumsal yanını belirtir. Türkçeyle ilgili bir dil politikasının nasıl olması gerektiği sorusunu kendimize sorduğumuzda şunlar akla gelebilir: Türkçenin konuşulduğu bölgelerde kültürel bir işlevi olacaktır. Ama politik açıdan Türkçenin bir başka ülkenin dili olması sınırlı sayıdaki bazı ülkeler dışında zor görünmektedir.

Bir dilin dünyada yaygınlaşmasının üç temel nedeninden söz edilebilir: Demografik nedenler, ekonomik nedenler ve askeri nedenler.

Bu nedenlerin biri ya da birkaçı sonucunda dilinizin dünyada yaygınlaşması kaçınılmaz olabilir. Türkiye'nin her üç başlıkla ilgili geliştirmesi gereken stratejileri olmalıdır. Örneğin Kuzey Afrika'da ve bazı Ortadoğu devletlerinde küçük Türk toplulukları vardır. Yine bu ülkelerde bazı dilsel ya da sosyolojik topluluklar kendilerini Türk kabul etmektedirler. Benzer yapılar Kafkasya ve Balkanlar için de geçerlidir. Bu grupları demografik nedenler içinde değerlendirmek olasıdır. Diğer iki nedenler de bazı durumlar için gösterilebilir. Örneğin Türk Silahlı Kuvvetlerinin Arnavutluk'ta bir askeri üssü vardır. Bu askeri desteğin kültürel ve eğitimsel bağlamda da desteklenmesi gerekiyor olabilir.

Yöntem

Bu çalışmada 17 farklı ülkede Türkçenin ve Türkiye'nin algısı üzerine bir sormaca gerçekleştirdik. Her ülkedeki sormacalarımız 30 kişiye uygulandı. Hedef kitle olarak 18-35 yaş arası olup katılanların yaş ortalaması 29 olarak belirlendi. Sormacamız öncelikle o ülkenin diline çevrildi, sonra farklı kesimden kişilere bu sormaca uygulanmıştır.

Sormacamızda değişik türden sorular vardır. Mesleği, cinsiyeti gibi durumlardan sonra Türkiye'de bulunma, Türkçe bilgisi, Türkçe öğrenme isteği, belli bir dili bilmenin katkısı Türkçenin algısını arttırıcı sorular (Türkçe kolay öğrenilir), Türkiye ile ilgili bilgi düzeyi, dili öğrenilen ülkenin özellikleri, Türkiye ile ilgili olumlu ya da olumsuz düşünceler, Türkçe televizyonlar, dizi filmleri Türkiye'nin eğitim sistemi gibi çok farklı konularda sorular vardı.

Bu çalışma aslında bir pilot çalışma olarak görülebilir. Daha sonra yapılacak daha geniş katılımlı bir çalışmanın ön hazırlığı olabilecek bir çalışmadır denilebilir.

Sormacalara biraz daha yakından bakalım.

1. Yaş
Ülkelerin yaş ortalaması şöyle:

Ülkeler	**En küçük**	**En büyük**	**Ortalama**
Amerika Birleşik Devletleri	20	51	29
Arnavutluk	19	29	22
Azerbaycan	17	68	35
Belçika	19	31	23
Beyaz Rusya	23	40	21
Bosna-Hersek	25	46	35
Fransa	26	68	41
Gürcistan	18	55	26
İngiltere	20	46	37
Kanada	18	52	28
Kazakistan	16	59	33
Kırgızistan	18	19	18
Litvanya	18	52	29
Macaristan	21	54	26
Mısır	20	62	33
Sırbistan	18	72	37
Yunanistan	22	33	29

Bu durumda yaş ortalaması yaklaşık 29 olarak görülmektedir.
Cinsiyet (%100)

Ülkeler	**Erkek**	**Kadın**
Amerika Birleşik Devletleri	17	83
Arnavutluk	31	69
Azerbaycan	28	72
Belçika	37	63
Beyaz Rusya	57	43
Bosna-Hersek	67	33
Fransa	56	44
Gürcistan	38	62
İngiltere	79	21
Kanada	46	54
Kazakistan	40	60
Kırgızistan	27	73
Litvanya	59	41
Macaristan	37	63
Mısır	56	44
Sırbistan	27	73
Yunanistan	77	23

Sormacamıza katılanların %40'ı kadın %60'ı erkektir.

Eğitim durumu (%100):

Ülkeler	**İlkokulu**	**Ortaokul**	**Lise**	**Lisans**	**Yüksek lisans**	**Doktora**
Amerika Birleşik Devletleri			8	47	29	16
Arnavutluk			5	58	37	
Azerbaycan			36	48	12	4
Belçika			4	55	33	8
Beyaz Rusya				100		
Bosna-Hersek			62	19	14	5
Fransa		11	55	31	3	
Gürcistan			15	77	8	
İngiltere		19	30	30	21	
Kanada			15	46	39	
Kazakistan			23	64	10	3
Kırgızistan				100		
Litvanya			18	70	12	
Macaristan			21	56	23	
Mısır			20	68	8	4
Sırbistan			53	27	20	
Yunanistan				73	27	

En fazla üniversite lisans mezunu ya da okuyan olarak görülmektedir.

1. Daha önce Türkiye'de bulundunuz mu? (%100)

Ülkeler	**Evet**	**Hayır**
Amerika Birleşik Devletleri	47	53
Arnavutluk	44	56
Azerbaycan	32	68
Belçika	26	74
Beyaz Rusya	63	37
Bosna-Hersek	38	62
Fransa	33	67
Gürcistan	42	58
İngiltere	42	58
Kanada	31	69
Kazakistan	40	60
Kırgızistan	45	55
Litvanya	59	41
Macaristan	35	65
Mısır	28	72
Sırbistan	30	70
Yunanistan	60	40

Katılımcıların %59'u Türkiye'ye gelmemiştir. En fazla gelmeyen %74 ile Belçika'dan en çok gelen ise %63 ile Beyaz Rusya'dan olmuştur. Bunlar bizim sormacamıza katılanlar arasındaki durumdur.

2. Türkiye'yi hangi amaçla ziyaret ettiniz? (%100)

Ülkeler	**Tursitik gezi**	**Çalışmak için**	**Eğitim / Okumak için**	**Arkadaşımın yanına**	**Diğer**
Amerika Birleşik Devletleri	100				
Arnavutluk	50		50		
Azerbaycan	88	25	38		
Belçika	86			29	
Beyaz Rusya	58		42	8	
Bosna-Hersek	63	25	13		
Fransa	78	11		11	
Gürcistan	27		73		
İngiltere	80	20	10		
Kanada	100				
Kazakistan	92			8	
Kırgızistan	50		50		
Litvanya	90			40	
Macaristan	53	13	34		
Mısır	57	14	57	14	
Sırbistan	89	22			
Yunanistan	61	11	33	39	

Türkiye'ye gelenlerin çoğunluğu turistik gezi için gelmiştir. Yapılan sormaca çevresine göre bazı değişik durumlar görülebilmektedir.

3. Daha önce gitmediyseniz Türkiye'yi ziyaret etmek ister misiniz? (%100)

Ülkeler	**Evet**	**Hayır**
Amerika Birleşik Devletleri	100	0
Arnavutluk	100	0
Azerbaycan	100	0
Belçika	100	0
Beyaz Rusya	100	0
Bosna-Hersek	76	24
Fransa	48	52
Gürcistan	54	8
İngiltere	58	4
Kanada	100	0
Kazakistan	73	27
Kırgızistan	100	0
Litvanya	41	6
Macaristan	95	5
Mısır	88	11
Sırbistan	70	13
Yunanistan	100	0

Sormacaya katılanların büyük çoğunluğu Türkiye'yi ziyaret etmek istediğini belirtir. Gelmek isteyenler arasında en düşük oran Litvanya'da (%41), gelmek istemeyenler arasında ise en fazla oran Fransa'dadır (%52).

4. Türkçe biliyor musunuz?

Ülkeler	**Evet**	**Hayır**
Amerika Birleşik Devletleri	24	76
Arnavutluk	81	19
Azerbaycan	80	20
Belçika	7	93
Beyaz Rusya	20	80
Bosna-Hersek	10	90
Fransa	3	97
Gürcistan	38	62
İngiltere	4	88
Kanada	0	100
Kazakistan	20	80
Kırgızistan	38	62
Litvanya	18	82
Macaristan	16	84
Mısır	52	48
Sırbistan	0	100
Yunanistan	50	50

Sormacayı cevaplayanlardan %27'si Türkçe biliyor, % 73'ü ise bilmiyor. Sormacaya katılanlardan Kanada ve Sırbistan'da Türkçe bilen kimse yoktur. Diğerlerinin de ülke genelini belirtmediği söylenebilir.

5. Türkçeyi nereden öğrendiniz?

Ülkeler	**Dil merkezleri**	**Arkadaşımdan**	**Üniversitede**	**Türtkiye'de**	**İnternet üzerinden**	**Televizyon**	**Lise / medrese**
Amerika Birleşik Devletleri		50	25			25	
Arnavutluk			52	3			45
Azerbaycan		30	30			40	
Belçika			100				
Beyaz Rusya			100				
Bosna-Hersek	50		50				
Fransa		100					
Gürcistan	20		80		15		
İngiltere	100						
Kanada	-	-	-	-	-	-	-
Kazakistan		17	50		33		
Kırgızistan			100				
Litvanya			100				
Macaristan	14	14	14				
Mısır	38		46		15		
Sırbistan	-	-	-	-	-	-	-
Yunanistan	80		20				

Söylediğimiz gibi 29 yaş ortalaması olan bir kesim üniversiteyi yeni bitirmiş durumdadır. Doğal olarak Türkçeyi de çoğunluk üniversitelerden öğrendiğini ifade etmektedir.

6. Türkçe öğrenmek ister misiniz?

Ülkeler	**Evet**	**Hayır**
Amerika Birleşik Devletleri	53	47
Arnavutluk	78	6
Azerbaycan	88	12
Belçika	15	78
Beyaz Rusya	44	66
Bosna-Hersek	33	67
Fransa	30	70
Gürcistan	35	27
İngiltere	13	75
Kanada	46	54
Kazakistan	57	23
Kırgızistan	55	30
Litvanya	41	59
Macaristan	30	70
Mısır	67	33
Sırbistan	63	33
Yunanistan	60	17

Böylesi bir anket olunca belki de kişiler öğrenmek istediğini yazdılar. Öğrenmek isteyenlerin istemeyenlere göre daha fazla olduğu görülüyor.

7. Niçin Türkçe öğrenmek istersiniz?

Ülkeler	**Çok dil bilmek avantajlıdır**	**Türk kültürü tanımak için**	**Türklerle anlaşabilmek için**	**İş olanakları**	**İlgimi çekiyor**	**Türkiye'yi rahat gezbilmek için**	**Komşu ülke olduğu için**	**Türkiye'de yaşamak için**
Amerika Birleşik Devletleri	+				+	+		
Arnavutluk				+				
Azerbaycan	+		+				+	
Belçika		+			+	+		
Beyaz Rusya		+		+	+			
Bosna-Hersek	+				+			
Fransa				+	+	+		
Gürcistan	+			+	+			
İngiltere			+	+				+
Kanada	+	+			+			
Kazakistan	+					+		
Kırgızistan		+			+	+		
Litvanya	+		+		+			
Macaristan		+		+	+			
Mısır		+	+		+			
Sırbistan	+				+	+		
Yunanistan	+			+			+	

Çok değişik cevaplar verilmiştir. En çok yinelenen üç cevap şöyledir: 9 ülkede çok dil bilmek avantajlıdır öne çıkmış. 7 ülkede iş olanakları en fazla yinelenenler arasında görülmüştür. 6 ülkede en fazla görülen bir başka durum ise turistik gezide Türkçe bilmenin faydalı olacağı düşünülmektedir.

8. Türkçe öğrenmenin size ne tür olumlu bir katkısı olabilir?

Ülkeler	**Ticaret, ekonomi, kültürel ilişki**	**İş bulmak için**	**Yeni arkadaşlar için**	**Türklerle iletişim kurabilmek için**	**Yeni bir kültürü tanımak amacıyla**	**Türkiye'yi ziyaret etmek için**	**Kardeş ülkenin tarihini, kültürünü iyi bilmek için**	**Hiç katkısı yok**
Amerika Birleşik Devletleri				+				
Arnavutluk		+						
Azerbaycan							+	
Belçika				+				
Beyaz Rusya	+							
Bosna-Hersek		+						
Fransa						+		
Gürcistan		+						
İngiltere					+			
Kanada					+			
Kazakistan				+				
Kırgızistan							+	
Litvanya								
Macaristan	+							
Mısır				+				
Sırbistan				+				
Yunanistan	+							

Türkçe öğrenmenin katkıları çok farklı görünmektedir. En çok yinelenenler arasında ticaret, ekonomi ve kültürel ilişkiler, Türklerle iletişim için gibi durumlar sayılabilir.

9. Türkçe dışında hangi dili ya da dilleri öğrenmek isterdiniz? (%100)

Ülkeler	**İngilizce**	**İtalyanca**	**Fransızca**	**Rusça**	**Çince**	**Almanca**	**İspanyolca**	**Farsça**
Amerika Birleşik Devletleri			35	23	23	17	58	
Arnavutluk	19		22			31		
Azerbaycan	32		40	24		20		
Belçika		15	19	11			30	
Beyaz Rusya		36	26			16	16	
Bosna-Hersek	29	9				19	5	
Fransa	26			7	7			
Gürcistan	19		23			19	11	
İngiltere			20			16	25	
Kanada		23		16		16		
Kazakistan	55		24		21			
Kırgızistan	13		7		7			
Litvanya		18	18			18	23	
Macaristan	35	25	39	37			28	
Mısır	48	12	24	12	4	24	16	8
Sırbistan	13	23	37	7		13	20	
Yunanistan		30		23			43	

Burada çok ters bir durum yok. İngilizce lingua franca olmuş. Herkesin birinci sırada öğrenmek istediği dil. İngilizceden sonra Fransızca, İspanyolca, Almanca ve İtalyanca gelmektedir.

10. Türkçenin kolay öğrenilebileceğini düşünüyor musunuz? (%100)

Ülkeler	**Evet**	**Hayır**
Amerika Birleşik Devletleri	18	82
Arnavutluk	61	39
Azerbaycan	100	-
Belçika	4	96
Beyaz Rusya	53	47
Bosna-Hersek	28	72
Fransa	18	82
Gürcistan	11	88
İngiltere	18	82
Kanada	-	100
Kazakistan	97	3
Kırgızistan	96	4
Litvanya	29	71
Macaristan	30	70
Mısır	68	22
Sırbistan	7	93
Yunanistan	10	90

Türkçe ile ilgili herkesin farklı görüşü var. Bu sormacada Azerbaycan ile Kanada karşıt kutupları oluşturmaktadırlar.

11. Türkiye hakkındaki bilginizin düzeyi sizce ne kadar? (%100)

Ülkeler	**Az**	**İdare eder**	**Ortalama**	**İyi düzeyde**	**Çok iyi düzeyde**
Amerika Birleşik Devletleri	35	35	17	12	-
Arnavutluk	25	23	25	20	7
Azerbaycan	4	33	56	8	-
Belçika	41	11	30	18	-
Beyaz Rusya	13	17	33	37	-
Bosna-Hersek	53	14	29	4	-
Fransa	75	15	15	-	-
Gürcistan	23	23	23	8	-
İngiltere	46	30	16	8	-
Kanada	31	23	46	-	-
Kazakistan	17	33	37	13	-
Kırgızistan	9	23	68	-	-
Litvanya	29	47	5	19	-
Macaristan	47	33	14	5	2
Mısır	24	28	16	28	4
Sırbistan	13	54	33	-	-
Yunanistan	23	14	20	23	10

Herkesin Türkiye hakkında bir bilgisi var. Hemen yakınımızdaki Fransa'da az çıkması biraz önyargı varmış gibi görünüyor.

12. Kendi dilleri başka ülkelerde öğretilen ülkelerin hangi yanı güçlü olabilir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

Ülkeler	**Siyasi**	**Ekonomik**	**Kültürel**	**Tarihsel geçmiş**	**Diğer Askeri**	**Diğer Frankofoni**
Amerika Birleşik Devletleri	70	53	88	70		
Arnavutluk	3	31	50	36	3	
Azerbaycan	36	12	28	28	8	
Belçika	41	55	81	55		
Beyaz Rusya	47	68	58	32		
Bosna-Hersek	14	24	52	10		
Fransa	37	37	70	-		4
Gürcistan	-	76	24	-		
İngiltere	58	75	95	62		
Kanada	77	92	31	38	7	
Kazakistan	30	22	28	20		
Kırgızistan	50	86	50	22		
Litvanya	59	70	100	70		
Macaristan	26	19	70	49		
Mısır	20	8	36	-		
Sırbistan	57	70	77	38		
Yunanistan	60	87	47	10		

Yabancı dil olarak dili öğrenilen ülkede aranan en temel özellikler ekonomik, kültürel ve siyasi güçtür. Bizim sormacamızda da bu durum aynen çıkmıştır.

13. Türkiye'nin sizce hangi yanı güçlü (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

Ülkeler	**Siyasi**	**Ekonomik**	**Kültürel**	**Tarihsel geçmiş**	**Diğer Turizm**	**Diğer (Genç nüfusa sahip)**	**Diğer (Coğrafi konum)**	**Diğer (İklim)**
Amerika Birleşik Devletleri	11	17	82	88		41		
Arnavutluk	23	44	39	44	7			
Azerbaycan	36	56	24	20				
Belçika	7	7	44	67	11			
Beyaz Rusya	5	53	63	53				
Bosna-Hersek	19	52	19	10				
Fransa	26	67	85	63				4
Gürcistan	7	38	26	15				
İngiltere	4	8	75	75	4			
Kanada	-	7	77	92			7	
Kazakistan	5	18	37	38	2			
Kırgızistan	27	86	40	36				
Litvanya	41	82	23	-				
Macaristan	5	19	40	35	5			
Mısır	12	60	44	56	4			
Sırbistan	17	47	53	70				
Yunanistan	30	70	63	20				

Sormacaya katılanlara göre Türkiye'nin tarihsel bir geçmişi var. Ama kültürel, ekonomik ve siyasi yanını da güçlü görenler oldukça fazlaymış.

14a. Kendi ülkeniz ile Türkiye arasındaki ilişkiler nasıldır? (siyasi)

Ülkeler	**Sınırlı**	**İdare eder**	**Ortalama**	**İyi düzeyde**	**Çok iyi düzeyde**
Amerika Birleşik Devletleri	-	-	52	35	-
Arnavutluk	8	19	3	28	36
Azerbaycan	-	4		9	15
Belçika	7	11	37	25	-
Beyaz Rusya	21	16	21	21	5
Bosna-Hersek	28	-	38	9	23
Fransa	56	15	19	11	-
Gürcistan	11	-	23	15	-
İngiltere	8	8	54	20	2
Kanada	23	31	23	15	7
Kazakistan	7	3	35	42	13
Kırgızistan	4	-	40	40	14
Litvanya	5	18	41	12	5
Macaristan	2	9	53	33	2
Mısır	8	44	4	-	-
Sırbistan	7	20	40	20	-
Yunanistan	14	33	20	33	-

Bu biraz politik bir soruydu. Kendi ülke politikalarıyla fazlaca ilgilenmeyen birisi için doğru cevap vermesi zordur. Örneğin Bosna-Hersek'de %28'i sınırlı, %38'i orta düzeyde, %23'ü ise çok iyi diyor. Bu sağlıklı bir cevap gibi görünmemektedir. Yine de Türkiye ile ilişkileri orta düzeyde ya da iyi düzeyde diyenlerin çoğunlukta olduğu görülür.

14b. Kendi ülkeniz ile Türkiye arasındaki ilişkiler nasıldır? (ekonomik ilişkiler)

Ülkeler	**Sınırlı**	**İdare eder**	**Ortalama**	**İyi düzeyde**	**Çok iyi düzeyde**
Amerika Birleşik Devletleri	-	-	52	35	-
Arnavutluk	3	25	7	39	25
Azerbaycan	-	4	20	36	40
Belçika	7	18	29	22	-
Beyaz Rusya	16	26	21	26	5
Bosna-Hersek	52	-	14	14	19
Fransa	19	33	26	22	-
Gürcistan	-	3	30	15	-
İngiltere	4	12	58	8	-
Kanada	31	15	38	15	-
Kazakistan	-	23	23	47	7
Kırgızistan	-	9	13	50	27
Litvanya	12	23	35	12	-
Macaristan	2	21	44	30	2
Mısır	-	4	68	4	20
Sırbistan	7	20	40	20	-
Yunanistan	7	14	33	43	3

Bu soru da benzer biçimde kendi ülkelerinin ekonomik bağlantılarını bilmekle ilgilidir. Herkesin doğru cevap vermesi zordur. En azından beklenti olarak bu soruları değerlendirmek de olasıdır. Ekonomik açıdan ortalama ve iyi düzeyde olarak iki şekilde gösterilmiştir.

14c. Kendi ülkeniz ile Türkiye arasındaki ilişkiler nasıldır? (Kültürel ilişkiler)

Ülkeler	**Sınırlı**	**İdare eder**	**Ortalama**	**İyi düzeyde**	**Çok iyi düzeyde**
Amerika Birleşik Devletleri	-	-	41	47	-
Arnavutluk	3	14	25	28	30
Azerbaycan	-	36	8	56	-
Belçika	7	18	25	15	-
Beyaz Rusya	11	32	26	21	5
Bosna-Hersek	19	-	33	19	33
Fransa	19	22	11	48	-
Gürcistan	-	-	19	-	-
İngiltere	4	12	37	37	-
Kanada	46	31	15	7	-
Kazakistan		16	19	34	31
Kırgızistan	4	9	23	45	23
Litvanya	12	47	18	5	-
Macaristan	2	12	23	51	12
Mısır	-	-	4	64	24
Sırbistan	3	10	43	27	3
Yunanistan	10	20	20	50	-

Kültürel açıdan da ortalama ve iyi düzeyde olarak belirtilmiştir. Ama her kolonda da yeterli sayıda oran belirtilmiştir.

15. Türkiye ile ilgili belli bir önyargınız var mı?

Ülkeler	**Evet**	**Hayır**
Amerika Birleşik Devletleri	1	99
Arnavutluk	14	86
Azerbaycan	20	80
Belçika	14	86
Beyaz Rusya	22	78
Bosna-Hersek	5	95
Fransa	7	93
Gürcistan	26	64
İngiltere	-	100
Kanada	46	54
Kazakistan	7	93
Kırgızistan	-	100
Litvanya	6	94
Macaristan	21	79
Mısır	72	28
Sırbistan	7	93
Yunanistan	27	73

Sormacanın en önemli sorularından birisi budur. Sormacaya katılanların çoğunluğu belli bir önyargının olmadığını söylemiş. Ancak hemen ardından bu önyargıların neler olduğu sorulduğunda birden çok şey sıralamışlar. O zaman önyargıya farklı anlamların yüklendiği söylenebilir.

15a. Bu önyargılarınız nelerdir?

Ülkeler	**Güçlü bir ülke**	**Canayakınlar**	**Negatif**	**Olumlu**	**Tarihsel ve kültürel bir ülke**	**Türk erkekleri sert.**	**Turistik bir ülke**	**Osmanlı İmparatorluğu**	**Zor hayat**	**Avrupa'ya karşı kapalı bir ülke**	**İslam**	**Suriye savaşı**	**Türk toplumu fazla ataerkil**	**Hoşgörülü bir ülke**
Amerika Birleşik Devletleri			+											
Arnavutluk														
Azerbaycan	+	+	+	+										
Belçika														
Beyaz Rusya														
Bosna-Hersek														
Fransa	+													+
Gürcistan	+			+	+		+							
İngiltere														
Kanada			+								+	+		
Kazakistan						+								
Kırgızistan														
Litvanya														
Macaristan		+				+							+	
Mısır					+		+	+						
Sırbistan									+	+				
Yunanistan			+		+					+			+	

Önyargılar konusunda kafalar karışık. Olumlu görüş belirten de var olumsuz görüş belirten de. Örneğin güçlü bir ülke, cana yakınlar, tarihsel ve kültürel bir ülke, turistik bir ülke, Osmanlı İmparatorluğu ve hoşgörülü bir ülke gibi olumlu yanlardan söz edilmiş.

Bunun yanında Türk erkekleri sert, Türkiye'de yaşam zordur, Avrupa'ya karşı kapalı bir ülke, Suriye savaşı bu ülkenin yakınında ve Türk toplumu fazla ataerkil gibi bazı olumsuz yanlardan söz edilmiştir.

Türkiye'nin dil politikasını düzenlerken bu tür soruların cevaplarının çok önemli bir yeri olacaktır.

16. Bulunduğunuz ülkede Türk televizyonları izlenebiliyor mu? (%100)

Ülkeler	**Evet**	**Hayır**
Amerika Birleşik Devletleri	53	47
Arnavutluk	75	25
Azerbaycan	100	0
Belçika	40	60
Beyaz Rusya	53	47
Bosna-Hersek	52	48
Fransa	37	63
Gürcistan	100	0
İngiltere	25	75
Kanada	15	85
Kazakistan	40	60
Kırgızistan	86	14
Litvanya	0	100
Macaristan	5	95
Mısır	44	56
Sırbistan	10	90
Yunanistan	87	13

Son dönemde Türkiye'ye ve Türkçeye ilginin önemli bir nedeni de Türk televizyon dizi filmleri olduğu söyleniyor. Bunu doğrulamak için bazı sorular sorduk. Öncelikle internet yoluyla bile olsa artık dünyanın her yanından her türlü yayını izlemek olası. Buradaki cevap belki de kişilerin bu televizyonları izleyip izlemediği ya da varlığından haberdar olup olmadığı ile ilgilidir. Sormacaya katılanların %17'si izlenmiyor demiş. %83'ü izleniyor demiş.

17. (Ülkenizde Türk televizyonları izlenebiliyorsa) Siz izler misiniz?

Ülkeler	**Evet**	**Hayır**
Amerika Birleşik Devletleri	24	76
Arnavutluk	83	17
Azerbaycan	88	12
Belçika	14	86
Beyaz Rusya	51	49
Bosna-Hersek	57	43
Fransa	4	96
Gürcistan	25	75
İngiltere	5	95
Kanada	8	92
Kazakistan	67	33
Kırgızistan	23	77
Litvanya	18	82
Macaristan	6	94
Mısır	72	28
Sırbistan	10	90
Yunanistan	53	47

Kişilerin Türk televizyonlarına karşı tutumunu tanımaya yönelik bir soru. Elbette Türkçe bilmiyorsa izlemeyecektir. Örneğin tüm sorularda biraz önyargı görülen Fransa'da %96 ile izlenmediği söylenmiş. En çok Türk televizyonları Azerbaycan'da izleniyormuş.

18. Türk dizileri ülkenizde gösteriliyor mu?

Ülkeler	**Evet gösteriliyor**	**Hayır gösterilmiyor**
Amerika Birleşik Devletleri	29	71
Arnavutluk	100	-
Azerbaycan	100	-
Belçika	20	80
Beyaz Rusya	95	5
Bosna-Hersek	90	10
Fransa	17	83
Gürcistan	100	-
İngiltere	16	84
Kanada	8	92
Kazakistan	100	-
Kırgızistan	95	5
Litvanya	70	30
Macaristan	77	23
Mısır	84	16
Sırbistan	100	-
Yunanistan	100	-

Bu soru da önemli ama ülke genelini belirten cevaplar değildir. Bizim bulabildiğimiz sorulardan çıkan sonuçtur. Birçok ülkede Türk dizileri gösteriliyormuş. Bu durum Türkçeye

ve Türkiye'ye karşı az ya da çok olumlu bir eğilimin olacağını gösterir. Bunun yanında bazı ülkelerden sonuç alamamışız.

19. Ülkenizdeki televizyonlarda Türk televizyon dizileri gösteriliyorsa hangi dizileri izliyorsunuz?

Ülkeler	**Muhteşem yüzyıl**	**Ezel**	**Medcezir**	**Aşk-ı Memnu**	**Karagül**	**Aşk ve Ceza**	**Öyle bir zaman geçer ki**	**Fatma Gül'ün suçu ne?**	**Asi**	**Kurtlar Vadisi**	**Karadayı**	**1001 Gece**	**Leyla ile Mecnun**
Amerika Birleşik Devletleri				+									
Arnavutluk	+			+							+		
Azerbaycan	+		+		+								
Belçika	+	+											+
Beyaz Rusya	+			+				+					
Bosna-Hersek	+		+									+	
Fransa -													
Gürcistan	+			+		+			+				
İngiltere	+												
Kanada	+												
Kazakistan	+								+	+			
Kırgızistan	+						+		+				
Litvanya	+			+								+	
Macaristan	+	+		+									
Mısır	+							+		+			
Sırbistan	+						+					+	
Yunanistan	+	+										+	

Muhteşem yüzyıl şu dönemde en çok gösterilen dizidir. Bu dizi nedeniyle, gösterilen ülkelerde Osmanlı İmparatorluğu yeniden gündeme gelmiştir. Aşkı memnu, 1001 gece gibi diziler de çok geniş coğrafyalarda izlenildiği görülmüştür.

20. Bu diziler nedeniyle öğrendiğiniz Türkçe kelime(ler) var mı?

Ülkeler	**Teşekkür ederim**	**dayı**	**pusu**	**dönem**	**tamam**	**aşkım**	**iyi akşamlar**	**inşallah**	**afiyet olsun**	**merhaba**	**sağ ol**	**canım**	**seni seviyorum**	**melek**	**evet**	**anne**	**harika**	**buyrum**	**yoğurt**
Amerika Birleşik Devletleri																	+		+
Arnavutluk						+				+			+						
Azerbaycan			+	+															
Belçika		+																	
Beyaz Rusya																			
Bosna-Hersek						+				+		+							
Fransa -																			
Gürcistan	+				+	+	+												
İngiltere -																			
Kanada										+					+				
Kazakistan									+	+	+								
Kırgızistan								+										+	
Litvanya	+									+				+					
Macaristan	+													+					
Mısır	+				+								+						
Sırbistan						+									+	+			
Yunanistan	+				+		+												

Bu diziler yoluyla birçok Türkçe sözcük öğrenilmiştir. Örneğin *afiyet olsun, anne, aşkım, buyurun, canım, dayı, dönem, evet, harika, hünkar, inşallah, iyi akşamlar, kolay gelsin, maşallah, mektep, melek, merhaba, pusu, sağ ol, seni seviyorum, tamam, teşekkür ederim, yoğurt* gibi sözcükler farklı ülkelerde konuşulur olmuştur.

21. Kendi dilinizde kökeninin Türkçe olduğunu bildiğiniz ya da düşündüğünüz kelimeler var mı, biliyor musunuz? Bildiğiniz beş kelimeyi yazınız

Ülkeler	**elma**	**ayna**	**lokum**	**döner/kebap**	**baklava**	**ayran**	**merhaba**	**pencere**	**poğaça**	**çorba**	**paşa**	**kapı**	**avlu**	**yoğurt**	**lavaş**	**bahçe**	**duvar**	**sabah**	**tencere**	**hamam**	**dolma**	**şapka**
Amerika Birleşik Devletleri				+	+									+								
Arnavutluk					+			+			+							+	+			
Azerbaycan		+	+																			
Belçika														+								
Beyaz Rusya				+	+																	+
Bosna-Hersek							+	+	+	+												
Fransa				+	+						+			+								
Gürcistan -																						
İngiltere				+	+									+						+	+	
Kanada			+	+		+																
Kazakistan				+	+	+																
Kırgızistan				+	+	+																
Litvanya				+											+							
Macaristan	+											+			+							
Mısır										+	+											
Sırbistan								+				+	+									
Yunanistan					+										+	+	+					

Her ülkede Türkçe olarak bilinen sözcükler farklı. Son 20-30 yılın bir sözcüğü olarak döner kebap birçok yerde biliniyor. Ama ayran, baklava, lokum gibi sözcükler de o ülkelerin dillerinde Türkçe olarak bilinen sözcükler arasında yer alıyor. Bazı sözcükler de Türkçe olmasa da o ülkelerde Türkçe olarak biliniyor olabiliyor.

22. Türkiye'deki üniversite eğitimi hakkında bilginiz var mı? (Bu soruya cevabınız hayır ise 25. Soruya geçiniz.)

Ülkeler	**Var**	**Yok**
Amerika Birleşik Devletleri	17	83
Arnavutluk	17	83
Azerbaycan	80	20
Belçika	31	69
Beyaz Rusya	82	18
Bosna-Hersek	14	86
Fransa	3	97
Gürcistan	38	62
İngiltere	5	95
Kanada	31	69
Kazakistan	23	77
Kırgızistan	69	31
Litvanya	30	70
Macaristan	12	88
Mısır	48	52
Sırbistan	14	86
Yunanistan	30	70

Türkiye'deki eğitim sistemi hakkında %32 katılımcıların bir bilgisi var. Türkiye'nin eğitim sistemini daha iyi tanıtması gerekmektedir. Özellikle ülkenin eğitiminin algılanması açısından sorun olduğunu görebiliyoruz.

23. Türkiye'deki eğitim sisteminin nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?

Ülkeler	**Çok iyi değil**	**İdare eder**	**Ortalama**	**İyi**	**Çok iyi**	**cevap yok**
Amerika Birleşik Devletleri	33	-	-	33	34	
Arnavutluk	-	6	12	34	48	
Azerbaycan	-	12	12	40	36	
Belçika	-	10	80	10	-	
Beyaz Rusya	-	15	25	60	-	
Bosna-Hersek	10	5	27	48	10	
Fransa	1	2	2	-	-	95
Gürcistan	-	-	32	23	-	45
İngiltere	-	-	5	-	-	95
Kanada	-	20	58	22	-	
Kazakistan	-	-	19	62	19	
Kırgızistan	-	-	18	49	13	20
Litvanya	-	40	40	20	-	
Macaristan	-	20	20	60	-	
Mısır	-	-	33	41	26	
Sırbistan	-	-	17	27	4	52
Yunanistan	-	-	25	60	15	

Bir önceki soruya bağlı olarak buradaki bilgiler daha dikkatli ele alınmalıdır. Türkiye'deki eğitim sistemi hakkında söyledikleri tartışmalı hale gelecektir.

24. Türkiye'de eğitim görmüş bir kişinin kendi ülkenizde kolayca iş bulacağına inanıyor musunuz?

Ülkeler	**Evet**	**Hayır**	**Cevap yok**
Amerika Birleşik Devletleri	23	17	60
Arnavutluk	78	8	14
Azerbaycan	60	40	-
Belçika	12	26	62
Beyaz Rusya	42	37	21
Bosna-Hersek	43	57	-
Fransa	22	48	30
Gürcistan	34	50	16
İngiltere	33	8	59
Kanada	23	77	-
Kazakistan	80	20	-
Kırgızistan	65	35	-
Litvanya	70	18	12
Macaristan	26	30	44
Mısır	52	36	12
Sırbistan	27	63	10
Yunanistan	47	53	-

Burada tümüyle ülke durumuna bağlı cevaplar verilmiştir. Belçika, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere gibi ülkelerde önemli oranda cevap yok durumu vardır. Evet, oranı en çok olan Kazakistan, Arnavutluk ve Litvanya'dır.

25. Türkiye'de eğitim görmek (lisans, master, doktora) ister miydiniz?

Ülkeler	**Evet**	**Hayır**	**Kararsızım / Cevap yok**
Amerika Birleşik Devletleri	23	29	48
Arnavutluk	80	3	17
Azerbaycan	32	28	40
Belçika	8	41	51
Beyaz Rusya	52	21	27
Bosna-Hersek	24	48	28
Fransa	48	52	-
Gürcistan	50	19	31
İngiltere	4	45	51
Kanada	31	69	-
Kazakistan	43	40	17
Kırgızistan	68	16	14
Litvanya	35	30	35
Macaristan	7	74	19
Mısır	68	4	28
Sırbistan	23	40	37
Yunanistan	57	20	23

Türkiye'de eğitim görecek kişilerle ilgili kesin bir yığılmanın olduğu kısım yok. Ülkelere göre durum değişmektedir. Örneğin Mısır, Arnavutluk ve Kırgızistan'da Türkiye'de okuma isteği fazladır.

Sormacamıza dünyanın her tarafından katılımın olduğunu söylemek zor. Ama Afrika çok daha sınırlı kaldı. Türkiye, Afrika ülkelerini uzun süredir ihmal etmiştir. Ancak bu ülkelere daha fazla önem vermek gerekiyor. Afrika genç bir nüfusa sahip ve okuryazarlık oranının az olduğu bir ülke. Belki bu ülkeye yönelik daha özel politikalar geliştirilebilir. Nasıl politikalar? Farklı açılardan Türkiye'ye yararlı olabilecek, jeopolitik konum olarak Türkiye'ye yararlı birkaç ülke seçip bu ülkelerden daha fazla öğrenci getirilebilir. Şu anda Çin burada söylediğimiz türden çalışmalar yapmaktadır. Çin'in ya da Rusya'nın yaptığı gibi, Türkiye'de Afrika'da doğu, batı, kuzey ve güney ülkelerinden birer tane ülke de seçilebilir. Bu ülkelerin ekonomik gelişmelerine katkı sağlayabilir, kültürel açıdan onlara destek olabilir. Zaman içinde bu ülkelerde Türkçe eğitim yapan ilkokul, ortaokul, lise ve üniversiteler açılabilir.

Sonuç

Türkçe dünyada öğrenilen, ilgi duyulan bir dil olma yolundadır. İleride nasıl gelişir? Sağlam politikalar, doğru dil politikaları geliştirilirse artarak sürer. Bu çok uzun soluklu çalışmaların sonucu olabilecek politikaları gerektirmektedir.

Üstteki sormacalar bir başlangıç çalışması niteliğindedir. Bu sormacalar her ülke için ayrıntılı yapılmalıdır. Sonra her bölge için yapılabilir. Örneğin Balkan ülkeleri, Ortadoğu, Kafkasya, Afrika ülkeleri için gruplar halinde de yapılabilir. Buradaki eksiklikler devlet olarak giderilmelidir. Örneğin Türkiye'nin ekonomik, kültürel, askeri ve özellikle de eğitim alanındaki durumları doğru biçimde seçilen ülkelerdeki genç nüfusa anlatılmalıdır. Bizim sormacamız bir ön hazırlık durumundadır. Daha sonra aynı konuda daha geniş kapsamlı çalışmalar yapılacaktır.

Ülkelerdeki Türkiye ve Türkçe ile ilgili hedef kitle (15-40 yaş) farklı dönemlerde sormacalarla durumları sorgulanmalıdır. Bu ülkelerde Türkiye'nin imajını bozacak durumlar için yurt içinde ve dışında gerekli önlemleri almak gereklidir.

Televizyon yoluyla öğretilen Türk kültürü ve gündelik yaşam biçimi başka bilimsel ve sanatsal etkinliklerle desteklenmelidir.

Dil politikasına geldiğimizde, Türkiye'nin dil politikası şu temelde gelişmelidir:

Türkçe zaman içinde birden çok ülkenin anadili, ikinci dili olarak kullanılabilir ya da yabancı dil olarak kullanılabilir. Bunun için farklı türden araç gerece gereksinim olduğu açıktır. Bugün için Bosna-Hersek, Gürcistan ve Arnavutluk gibi bazı ülkelerde, Türkçe seçilecek yabancı diller arasında bulunmaktadır. Bu sayının artması biraz da devletin dil politikası ile ilgilidir.

Dil politikasının oluşumundaki toplumsal aktörlerden birisi de üniversitelerdir. Üniversitelerde dil ve edebiyat bölümleri yerine araştırma bölümleri, ülke çalışmaları adında yeniden düzenlenmesi uygun olabilir. Örneğin Kuzey Afrika Ülkeleri Araştırmaları Bölümü, Sahra Altı ülkeleri araştırma programı, Çin araştırmaları bölümü gibi yeni ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun bölümler ve araştırma merkezleri kurulmalıdır. Şu andaki yüksek öğretim dil edebiyat mezunu öğrenciler bir ülkeye hayran kişiler olarak yetişmekteler. Ülke için de çok fazla bir katkısı olmamaktadır. Bir ülkeyle ilgili hemen her türlü bilginin (ekonomik veriler, nüfus yapısı, ülkenin iç ve dış politik özellikleri, demografik yapısı, dünyadaki siyasal ve ekonomik gücü, komşularıyla olan durumları, Türkiye ile olan ilişkileri, ülkenin edebiyatı, kültürel yapısı, şiiri, dili) öğretildiği bölümler olmalıdır.

Şu sıralar ülkemize dünyanın her yanından öğrenci gelmektedir. Şöyle sorular sorulabilir:

* Türkiye hangi coğrafi bölgeye ağırlık vermelidir? Ya da belli bölgelere mi ağırlık vermeli yoksa tüm dünyadan mı öğrenci getirmelidir?

* Gelecekte dünya üzerinde daha fazla söz sahibi olacağı varsayılan Güney-Doğu Asya ülkelerine ne kadar yatırım yapılmalı, Türkçe öğretimi konusunda bu bölge ülkelerinde neler yapılmalıdır?

* Balkanlar ülkelerine ne kadar öncelik verilmelidir? Balkan ülkeleri yerine örneğin Latin Amerika ülkelerine mi öncelik verilmelidir?

* Avrupa kıtasındaki diller genelde dil yiyen diller konumundadır. Bu kıtaya yatırım yapılmalı mıdır? Örneğin Fransa'dan ne kadar kişiye Türkçe öğretilebilir?

Yine seçilen ülkelerin öğrencileri o ülkede saygın olan mesleklere yönlendirmek önemlidir. Bu kişiler kendi mesleklerinde, gündelik yaşamlarında Türkçeyi kullanabilmeliler. Okulu bitirip kendi ülkelerine döndüklerinde birer Türk fahri elçisi olarak çalışabilmeliler.

Bunlar için doğru stratejiler hazırlanmalı ve iyi dil planlamaları, dil politikaları geliştirilmelidir. Bu tür durumları duygusal değerlendirmelerden uzak üniversitelere çalışma konusu olarak verilmeli ve akademik olarak bu durumlar ele alınıp değerlendirilmelidir.

Şu durumda seçilen ülkelerle ilgili bir ölçütün olup olmadığı bilinmemektedir. Hangi ölçüte göre örneğin Bahama Adaları'ndan öğrenci getirilmiştir. Elbette dünyanın her ülkesinden öğrencilerin Türkiye'de eğitim görmesi önemlidir. Ancak ülkelerin gereksinimlerini, o ülkelerdeki Türkiye imajını da bilmek gerekebilir.

Kaynakça

BOYER, Henri; CARDY, Hélène (Novembre 2011) "Localiser, identifier, valoriser" *Mots. Les langages du politique*, sayı: 97, [5-13].

BOYER, Henry (2010) "Les politiques linguistiques", *Mots. Les Langages du Politique* içinde, No: 94, [67-76].

CALVET, Louis-Jean (1996) *Les Politiques Linguistiques*, Paris: PUF.

CALVET, Louis-Jean (1999) *Pour une Écologie des Langues du Monde*, Paris: Plon.

EXTRA, Guus; YAĞMUR, Kutlay (2013) *Dil Zengini Avrupa. Avrupa'da Çokdillili Politika ve Uygulama Eğilimleri*, İngiliz Kültür Derneği adına Cambridge Üniversitesi Yayınevi, Rotolito Lombarda SpA, (URL: www.language-rich.eu)

GRANDGUILLAUME, Gilbert (Janvier 2003) "Arabofrancophonie et Politiques Linguistiques" *GLOTTOPOL. Revue de sociolinguistique*. N° 1, [70-75]

HAMEL, Rainer Enrique (2010) "L'Aménagement Linguistique et la Globalisation des langues du monde" *Télescope*, cilt: 16, n° 3, [1-21]

LECLERC, Jacques (2014) *L'Aménagement Linguistique Dans le Monde*, URL: http://www.axl.cefan.ulaval.ca

LEMARCHAND, Guy (Ocak 2003) "Nation, Etat, Mémoire et Culture. Quelques Jalons Pour l'Etude du Cas Français d'Etat-Nation" *Glottopol, Revue de Sociolinguistique* [en ligne], Sayı: 1, [8-32] (URL: http://glottopol.univ-rouen.fr/numero_1.html)

ROUSSEAU, Louis-Jean (2007) "Élaboration et mise en oeuvre des politiques linguistiques" *Cahiers du Rifal* (Réseau international francophone d'aménagement linguistique), ***"Terminologie, culture et société",* [58-71].** http://www.rifal.org/cahiers/rifal26/crf-26-06.pdf

YAĞMUR, Kutlay (Güz 2010) "Batı Avrupa'da Uygulanan Dil Politikaları Kapsamında Türkçe Öğretiminin Değerlendirilmesi" *bilig*, Sayı 55, [221- 242]

Les dix langues qui compte les plus http://www.journaldunet.com/management/dossiers/040643langues/tableau.shtml (son erişim 1 Haziran 2014)

Qu'est-ce que la Francophonie?. http://www.axl.cefan.ulaval.ca/francophonie/francophonie.htm (son erişim: 1 Haziran 2014)

Neden herkes Türkiye'de okumak istiyor? http://www.akademikpersonel.org/anasayfa/neden-herkes-turkiyede-okumak-istiyor.html (son erişim: 1 haziran 2014)